

Ohlédnutí

Právě v neděli 18. května, když jsem očekával na televizní obrazovce další díl krásného pořadu Vltava v obrazech, zařadil tvůrce Karel Čáslavský jiný, neméně zajímavý aktuální program k 80. výročí rozhlasového vysílání. V závěru tohoto stříhového pořadu filmových dokumentů nazvaného *Hledání ztraceného času* byl uveden jeden ze vzácných filmových snímků, který se dotýká v mnoha směrech i nás zpěváků. Před 60 lety byl nafilmován Kühnův dětský sbor při provedení pásma lidových písní v rozhlasovém studiu. Řídil Jan Kühn a na klavír doprovázeli čtyřručně Markéta Kühnová a Antonín Šídlo (!). K mikrofonu přistupovali dětští sólisté a jejich čisté hlásky krásně zapadaly do zvuku celého sboru. A v tom bylo právě kouzlo KDS – v perfektním provedení: intonaci, jednotném rytmu a výslovnosti, způsobu zpěvu a disciplinovanosti.

Týž den jsem byl pozván na koncert dětských sborů nazvaný *Májové hlásky*, konaný u příležitosti 120. výročí otevření první expozice Muzea hlavního města Prahy. Když na malé podium MHMP nastoupilo na 50 děvčat v jednoduchých tmavě modrých krátkých šatech a bílých halenkách jednotného střihu, uvědomil jsem si, že to bude snad jediná odlišnost KDS a nastoupeného DPS Svítání. Za války v roce 1943 byl i textil pouze na příděl, a tak jednotné oblečení měl KDS až později v poválečných letech. I druhý DPS Slavičci, nastoupivší ve druhé části koncertu, byl kupodivu naprosto stejně uniformován jako dívky DPS Svítání.

Velice podobný byl i program obou DPS, stejně dramaturgicky postavený. Mladá sbormistryně DPS Svítání Jana Švejnhová nechala vedle *Nocturna* J. Mys-livečka a *Nebeských kavalérů* A. V. Michny z Otradovic prostor pro skladby M. Raichla (*Veselé minizoo* a úpravu slov. lidové *Tým slatinským potůčkem*) a skladby nesmrtelné trojice Ježek–Voskovec–Werich. Ty také děti zpívaly se zaujetím a opravdovou radostí.

DPS Slavičci po přestávce nastoupil k provedení skladeb G. Cacciniho, B. Martinů a G. Rossiniho. *Kočičí duet* tohoto autora byl sbormistryní Alicí Stavělovou nejen hravými dětskými hlásky zazpíván, ale i předveden. Vynalézavá choreografie byla všemi dětmi předvedena s tou pravou mírou vkusu a bez přehánění. Děti tuto skladbu zahrály a s radostí. A tuto radost předaly i publiku ve zcela

zaplněném sále Muzea hl. m. Prahy. *Dvě cikánské písně* upravené J. Laburdou byly zazpívány v originále a stejně tak východoslovenská *Milá moja*, upravená M. Raichlem. Pouze s tím, že krásný zpěv DPS Slavičci a celý koncert našich českých dětí končil v originále zpívanou písní W. Hawkinse *I'm going up* a *Wonder*, jsem příliš spokojen nebyl.

Kdo bude strážit odkaz J. B. Foerstra?

Za † PhDr. Marcelou Lemarie-ovou

Jak veřejnosti „s hlubokým smutkem“ oznámilo Národní divadlo a Česká hudební společnost, zemřela dne 30. dubna 2003 ve věku 75 let emeritní sólistka Národního divadla, sopranistka a předsedkyně Společnosti Josefa Bohuslava Foerstra PhDr. Marcela Lemarie-ová.

V roce 1953 ukončila studium na Karlově univerzitě doktorátem v oboru hudební a divadelní vědy. Ve stejném roce započala svou pěveckou dráhu v tehdejší Armádní opeře, když předtím studovala soukromě zpěv v letech 1943–45 u prof. Pahnrichové. Vedle pěvecké kariéry se M. Lemarie věnovala hudební publicistice, spolupracovala s Československým rozhlasem, přispívala do tiskovin Národního divadla.

Do Národního divadla ji angažoval v roce 1955 šéf opery Jiří Pauer. Vystupovala převážně v rolích lyrického až koloraturního charakteru, např. jako Lidka ve *Dvou vdovách* (1955), Barče v *Hubičce* (1955 a 1977), Blaženka v *Tajemství* (1960), Hanička v Novákově *Lucerně* (1962), Anička v *Čarostřelci* (1963), Terinka v *Jakobínu* (1968), Baruška ve *Figarově svatbě* (1975), Berta ve *Weberově Euryantě* (1976) a podobně. Dar jemného humoru uplatnila jako Esmeralda v *Prodané nevěstě* (1955), jako Kuchťík v *Rusalce* (1963) nebo v ti-tulní úloze Pauerovy *Červené Karkulky* (1966). Znali jsme ji i jako Duňášu v Prokofjevově *Vojně a míru* nebo Rossweise ve Wagnerově *Valkýře* (1972). Její poslední rolí se stala Barena v Janáčkově *Její pastorkyni* v roce 1980. Od roku 1978 působila PhDr. Marcela Lemarie-ová v Národním divadle rovněž ve funkci asistentky operní režie a od roku 1981 i jako dramaturg. Nelze opomenout ani její koncertní činnost, často spojenou se spoluprací na přípravě výchovných koncertů pro mládež.

S paní Dr. Lemarie-ovou se Pěvecké sdružení pražských učitelů a spolupracující sbory Smetana a Typografie měly možnost blíže seznámit v roce 50. výročí úmrtí Josefa Bohuslava Foerstra (2001), kdy jako dlouholetá předsedkyně Foerstrovy společnosti se v úzkém kontaktu s organizátory aktivně účastnila cyklu koncertů svou radou, úvodním slovem (nezapomenutelný je její nepřipravený proslav 16. září 2001 u domku J. B. Foerstra v Novém Vestci u Staré Boleslavi), nebo jen prostou účastí na koncertech. Byla to výlučně její iniciativa, že bylo celé PSPU za projekt cyklu koncertů *Co život dal* jmenováno čestným členem Foerstrovy společnosti. Naposledy se našeho koncertu zúčastnila 7. října 2002 v kostele sv. Mikuláše v Praze na Malé Straně, kdy se zadostiučiněním vyslechla druhé provedení Foerstrovy skladby *Píseň bratra slunce* v Praze a *Ballatu* (op. 92) pro housle s doprovodem orchestru (nenašel se záznam o takovémto provedení). Jsem přesvědčen o tom, že jsme i jí tímto provedením způsobili radost, kterou dala najevo po koncertě a že i takovýmto způsobem jsme jí mohli poněkud pomoci při překonávání její těžké nemoci, která pak zanedlouho propukla v plné své síle.

Pohřeb se konal v malé obřadní síni krematoria ve Strašnicích v pátek 9. května 2003 v 11:30 a rozloučil se s ní zástupce Národního divadla a Mistr Jan Hanuš. Z jeho projevu připomenu ony tři stěžejní body, o něž se opírala její práce ve Foerstrově společnosti: především Foerstrovo bytostné přesvědčení, že síla a velikost české hudby je právě v různosti, bohatství a osobitosti jejích tvůrců! Tedy ne Smetana nebo Dvořák, ale Smetana i Dvořák... až po ty nejsoučasnější. Proto vždycky, i v dobách nejtvdší normalizace zněla ve Foerstrově společnosti hudba současných skladatelů stejně jako persekvaná hudba duchovní.

b) Životnost této zásady byla dána příslovečnou skromností Josefa Bohuslava Foerstra. Ten s ustavením Společnosti J. B. F. souhlasil s podmínkou, že bude sloužit nejen jemu, ale celé české hudbě, zejména soudobé. Tím zajistil Společnosti do daleké budoucnosti trvalou programovou náplň, která byla maximálně naplňována.

c) Po smrti Dr. Lemarie-ové je třeba zajistit vedení Společnosti již třetí generací. Proto bylo její snahou, aby na pódiu získávala ostruhy právě nejmladší generace. To zajišťuje sice zdroj vynikajících interpretů, ale bohužel ne návštěvnost. Životním úspěchem Dr. Lemarie-ové byla proto spolupráce s Univerzitou III. věku, kdy skutečným milovníkům skutečného umění dala včetně svých zasvěcených komentářů za zanedbatelné vstupné navíc i kontakt s uměleckým mládím...

A jak uvádí Česká hudební společnost spolu se Společností J. B. Foerstra a Národním divadlem: „Dr. Marcela Lemarie-ové vděčí česká hudební veřejnost nejen za mnoho krásných rolí, ale i za stovky vysoce hodnotných podvečerních komorních koncertů ve Foerstrově síni při kostele sv. Vojtěcha ve Pštrossově ulici v Praze, které oddaně, neúnavně a nezištně organizovala a zasvěceným slovem doprovázela. Odešla uprostřed práce nezměřitelné hodnoty, v níž pokračovat nebude snadné.“

A. Džbánek

Osmdesáté narozeniny Jiřího Berkovce

Nevšední akce proběhla 23. dubna 2003 v aule Arcibiskupského gymnázia v Praze. Zde se konal pod záštitou Prof. Ing. Jiřího Witzanyho, DrSc., rektora Českého učení technického koncert, na němž se sešla řada profesionálních i amatérských muzikantů. Neprofesionální orchestr ČVUT pod vedením dirigenta ing. Ivo Kraupnera připravil slavnostní koncert věnovaný 80. narozeninám PhDr. Jiřího Berkovce, hudebního skladatele, muzikologa a publicisty, a to jako malou pozornost za jeho dlouholetou obětavou spolupráci. Tento báječný muzikant si ve svém práci nabitěm životě vždy našel čas pro ty, kteří se hudbou sice neživil, ale o to více ji poslouchali a hráli pro svou potřebu. Napsal nebo upravil pro ně řadu hudebních děl, a to nejen orchestrům, ale také komorním tělesům různého seskupení. Jeho skladby proto velice dobře zná a s oblibou hraje mnoho neprofesionálních těles. V poslední době např. několik amatérských orchestrů v republice s nadšením nastudovalo jeho nedávný muzikologický objev – houslový koncert J. J. Ryby, který upravil pro Příbramskou filharmonii (uvedla ho v roce 2001). Celý koncert slovem provázel Radovan Lukavský, který také v průběhu večera několikrát vyzpovídal přítomného autora. Výběr skladeb ovšem stačil pouze naznačit šíři skladatelské činnosti autora. Zazněla zde např. jeho *Hudba pro deset hráčů na dechové nástroje*, ale také ukázky z jeho vynikajících úprav, např. Dvořákovy *Cigánské melodie* pro komorní orchestr nebo *Moravské dvojzpěvy pro sbor a komorní orchestr* a další. Proto na večeru účinkoval nejen Komorní orchestr ČVUT a jeho žesťová skupina, ale také pěvecký sbor Pražských učitelů, pěvecký sbor Slaviček nebo pěvci Jan Verner, Jadwiga Wysoczanska a další. Přesto, že akce nebyla nikde uvedena na plakátech a účast byla zajišťována jen formou pozvánek, byl velký sál zaplněn do posledního místa. Přišel gratulovat nejen starosta obce Lety Jiří Hudeček (tam má svůj domov dr. Berkovec), ale také řada známých umělců jako např. hudební skladatelé Jan Hanuš,

Jiří Teml nebo dirigent Prof. Jiří Chvála a další. Velká účast posluchačů a množství květin, kterými Jiřího Berkovce přítomní zahrnuli svědčí o tom, že jeho hudba jim přirostla k srdci.

Blanka Čechová (Artama)

Letošní prolog Foerstrova festivalu

Každoroční vzpomínka na velkého umělce, ale i velkého člověka naší epochy Josefa Bohuslava Foerstra (nar. 30. 12. 1859, zemřel 29. 5. 1951) se konala letos 27. května položením kytice na jeho hrob na Olšanských hřbitovech. Pražské mužské sbory spolu s příbuznými J. B. F. a ředitelkou o.p.s. Janua byli tentokrát jedinými účastníky této pietní slavnosti. Zpěv Foerstrova *Oráče* byl vystřídán vzpomínkou na dr. Marcelu Lemariovou, jejíž úmrtí právě tomuto aktu krátce předcházelo. Dopis s částí projevu skladatele Jana Hanuše zde za Foerstrovu společnost tlumočil A. Džbáněk.

Poté nastínil předseda PSPU Fr. Zumr, co vše bylo za uplynulý rok pro památku J. B. F. vykonáno a vyzval přítomné k cestě do Strašnic, kde na vile ve Foerstrově ulici číslo 9 byla znovu instalována pamětní deska, připomínající pobyt Mistra v Praze v této vile.

Když o hodinu později všichni účastníci v horkém podvečeru stanuli před bývalou Foerstrovou vilou, byli zklamáni tím, že nynější majitel nevpustil nikoho na svůj pozemek (tedy za plot, blíže ke zdi, na níž pamětní deska J. B. F. je upevněna – mimochodem mnohem níže, než byla původně), a tak po uvedení historie této reinstalace, o níž krátce promluvil předseda PSPU a po zpěvu sboru *Velké, širé rodné lány* byla tato vzpomínka ukončena.

Co předcházelo dopisu Jirky Němejce

Draží kolegové, kamarádi,

mnokrát Vám děkuji za poctu, které se mi od Vás dostalo. Za celý svůj dosavadní život se mi nedostalo takového veřejného ocenění mé práce. Za ten pocit štěstí jsem Vám všem, kteří jste se na tom podíleli, neskonale vděčný. Velice mne to dojalo, že jsem nebyl schopen souvisle pronést slova díky. Patřím přece už k seniorům, a k tomu má blízko slovo senilita.

Překvapení bylo dokonalé, nemohl jsem vůbec tušit, že se něco takového připravuje. I v orchestru to přede mnou utajili. Dokonce jsem dostal pro své příbuzné a přátele neúplné pozvánky bez uvedení Vašeho vystoupení. Ta „bouda“ na mne se tedy povedla a byla to překrásná

bouda. Pocit štěstí této chvíle zůstane v mé mysli navždy. Bohužel dosavadní má hlasová indispozice, kterou jsem jako komplikaci zdědil po silné viróze, mi zabránila, abych se mohl s Vámi podílet na přípravě a provedení koncertů v Čelákovcích a Osenicích. Držím palce a jsem přesvědčen, že se vše podaří. Těším se, že budu brzy zase mezi Vámi a těšit se ze společného zpívání a pocitu krásného přátelství, které jste mi projevili.

Váš Jirka Němejc

P.S. Vám, Františku a Stando, jsem vděčný zvláště, protože jste spolu s Ivo Kraupnerem stáli v pozadí nápadu i provedení. Znovu vřelý dík.

Ti, kdož nebyli účastníky večerního koncertu symfonického orchestru ČVUT dne 27. května v kostele Čs. církve husitské v Dejvicích, neslyšeli hezký koncert, na němž byly provedeny: E. Grieg – *Holdovací pochod*, J. S. Svensen – *Romance pro housle a orchestr* a árie a duet *Každý jen tu svou* a *Znám jednu dívku z Prodané nevěsty* Bedřicha Smetany. Na škodu bylo, že hlasy obou sólistů (R. Gyepes – bas a P. Štěpnička – tenor) byly překryty orchestrem natolik, že ani u průrazného hlasu našeho kolegy Petra Štěpničky nebylo možno sledovat ony přednesené nuance, které u jeho sólového přednesu známe. Tedy neobrovitý zvuk v tak rezonujícím sále dělá orchestr orchestrem. Právě podle čistých sladěných pianissim se pozná kvalita orchestru.

Závěrečnou částí koncertu byla premiéra *Symfonie C-dur* Pavla Vranického, kterou právě Jirka Němejc z nástrojových partů kdesi nalezených rekonstruoval a nabídl k provedení orchestru, v němž po dlouhá léta též působí. Je tedy provedení této skladby jedinečné. Je velkou zásluhou o český hudební fond nejen čin Jirky Němejce, ale i pana dirigenta ing. Ivo Kraupnera. Skladba byla nastudována velmi pečlivě a po nezbytném dozrání bude obohacím repertoáru zřejmě nejen orchestru ČVUT.

Proto jsme na tomto koncertu přišli popřát našemu kolegovi, jemuž se podařilo velké dílo, alespoň kyticí od firmy Nolina (ing. Tomáš Šobr) a komorním zpěvem Janáčkova sboru *Láska opravdivá* a lidovou v úpravě J. Jindřicha *Já nemám v tom Klenčí*. Vždyť z tohoto kraje se i Jirka Němejc vydal do světa, a to již se svou paní. Rozdávali jsme tedy svým zpěvem štěstí. A šťastni jsme byli i my!

Slavnostní koncert v Čelákovících

V teplém jarním podvečeru ve středu dne 28. května 2003 směřovaly kroky čelákovických vyznavačů hudby do Husova sboru, aby shlédli slavnostní koncert Pražských mužských sborů, který byl oslavou 95. výročí založení PSPU. Byl určen také pro věrné posluchače sborové tvorby, která je v tomto městě tradicí.

Pražské mužské sbory vznikly spojením tří těles – PSPU, PPS Smetana a PS Typografie. Jejich členové byli přijati a uvítáni na Městském úřadě panem starostou Klicperou, který je krátce seznámil s rozvojem města a popřál jim hodně zdaru při večerním koncertu. Na oplátku zazpívali zpěváci *Hesla B. Smetany a Velké, širé rodné lány* od J. B. Foerstra.

V průběhu večera zazněly pod vedením sbormistra Stanislava Pešičky skladby velikánů české hudby Bedřicha Smetany – *Modlitba a Věno*, Antonína Dvořáka – *Milenka travička*, J. B. Foerstra – *Jarní a Oráč*, Bohuslava Martinů – *ze Zbojnických písní* a další. Na posluchače jistě silně zapůsobil nádherný cyklus *Jaro se otvírá* pro mužský sbor a housle od Zdeňka Lukáše, který má pět částí. Skladbu s velkou virtuozitou doprovázela houslistka M. Jeřábková. Potleskem si obecenstvo vyžádalo opakování nejkrásnější části cyklu *Májko, májko zelená*. Velice působivě zněly sálem tóny písně *Od Záhora*, kterou citlivě a s noblesou zazpíval za doprovodu sboru sólista sboru Vilém Ulrich.

„Bonbónkem“ večera bylo vyznamenání tří členů sboru: Miloslav Mleziva, Jan Urbánek a Vladimír Hanzlík obdrželi od HV UČPS zlaté odznaky s granáty za dlouholetou aktivní činnost ve sborovém zpěvu. Jejich zásluhy ocenilo potleskem i publikum. Duší celého večera byl moderátor – člen sboru Dr. Dušan Machovec. Navodil zvláštní, příjemnou atmosféru, kterou posluchači přijali velmi přátelsky a s povděkem.

Nakonec nezbyvá než ocenit profesionální výkon sboru, který předvedl své umění v tom nejlepším světle. Program večera působil v akusticky skvělém prostředí svěže a upoutal po všech stránkách sborového projevu. Věřím, že koncert byl skutečným obohacením kulturního života města a nádherným zážitkem pro hudbymilovné posluchače. Myslím, že se i tentokrát potvrdilo známé „Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti“.

Mgr. Věra Honcová

Velký svátek v kraji Foerstrů – Foerstrovy Osenice

Letošní ročník tohoto našeho festivalu měl již od listopadu jasný projekt, který bylo nutno jen umělecky, organizačně a ekonomicky provést v termínu, který byl stanoven již v lednu. Potěšující je, že na nabídku k účasti reagovala většina oslovených sborů UČPS a i ty sbory, které letos z různých důvodů přijet nemohly. V průběhu příprav odpadly jen tři sbory. Místo jednoho slovinského sboru přijely sbory dva, a to v přípravách kompenzovalo neúčast našich sborů. Nejkritičtější situace vznikla 30. května tím, že s náhle onemocnivší sbormistryní PS Foerster Jičín bylo ohroženo zvláště konání večerního festivalového koncertu a přijetí sborů v Jičíně. Jen díky výboru PS Foerster (předseda K. Chutný) bylo toto nebezpečí zažehnáno a v Jičíně se festival FO konal.

Vzdávám i tímto dík všem sborům, zpěvákům, sbormistům a členům jejich výboru za svědomitou přípravu, disciplinovanost a umělecký výkon při vystoupeních. Podat takový výkon v extrémních teplotních podmínkách oné soboty byl výkon nepředstavitelný a obdivuhodný.

Vzdávám dík mladé umělkyni paní Janě Heryánové-Ryckové, která svým krásným hlasem a půvabem byla opravdovou ozdobou našeho festivalu. Byl jsem svědkem její přípravy, původně na dvě vystoupení, a zcela nečekaným bylo pro ni i vystoupení na závěrečném koncertu v Dětenicích. I zde zazářila svým uměním.

Vzdávám dík též umělci, kterého si i já nesmírně vážím a který svou pohotovostí již mnohokrát zachránil náš sbor a v Dětenicích přispěl k úspěchu paní Heryánové-Ryckové právě i on. Byl to on, kdo v posledních dnech před festivalem zachránil situaci tím, že souhlasil doprovázet sólistku na varhany na osenickém kůru, na něž nikdy předtím nehrál a ani neměl možnost zkoušky, na klavír v zámeckém sále v Dětenicích, který byl zprovozněn – naladěn – teprve pro tuto příležitost, a do třetice na klávesy, které byly funkční jen zčásti a k nimž mohl zasednout až těsně před začátkem koncertu v dětenické sokolovně. Ano, doc. PhDr. Dušan Machovec se stal hvězdou našeho festivalu jako doprovod operní zpěvačky mimo svou roli zpěváka-tenoristy našeho sboru.

Vzdávám dík houslistce Mirce Jeřábkové, která přijala naše pozvání k nezastupitelné roli doprovázet na housle Lukášův cyklus *Jaro se otvírá* ve dvou vystoupeních – na zámku v Dětenicích a na závěrečném festivalovém koncertě. K úspěchu těchto provedení přispěl i kolega MUDr. Al. Stehlík tím, že paní Jeřábkovou spolehlivě dopravil na toto vystoupení. I jemu za jeho nesmírnou obětavost děkuji.

Vzdávám dík našemu sbormistru Stanislavu Pešíčkovi za inspirující a povzbuzující gesto při našich pěti vstupech do programu festivalu, jímž mobilizoval nás zpěváky vystavené žaru dne k žádoucímu výkonu. Jsem mu vděčen i za rady při sestavování programu festivalu i za „záskok“ při zkoušce a provedení závěrečného sboru přehlídky, kdy převzal roli hlavního sbormistra festivalu.

Doslova plnou náruč děků mám pro všechny místní partnery. Ti vlastně převzali všechny závazky organizační a ekonomické při realizaci tak rozsáhlého projektu. V první řadě to byl dětenický starosta pan Radomír Vališka, který opravdu nebyl jen reprezentantem obce, ale tím organizátorem, který se staral o vše. Od zajištění finančního krytí, propagace, pamětních desek a pódia v amfiteátru a ozvučení až po reprezentaci. Jeho opravdovou pravou rukou byla paní Věra Šedivá. Ta dokázala získat a zorganizovat úsilí všech dětenických občanů pro festival. Stála takřka u kolébky Pamětní síně Foerstrova rodu a nyní je i její správkyní a průvodkyní. Dokázala zaktivizovat své spoluobčany ke všem pracem tím, že s nimi šla vždy nejen v čele, ale ruku v ruce. Má zvláštní kouzlo osobnosti – nikdo jí nedokáže odmítnout. Dokázala zorganizovat přivítání všech hostů a hostujících sborů doma pečenými dětenickými koláči, dokázala přivítat pana radu velvyslanectví i samotného velvyslance Slovinské republiky, sbormistry i zpěváky a zpěvačky. Všichni se na ni obraceli se svými problémy a ona si se vším věděla rady. Mezi těmi, kteří přispěli ke zdaru FO, byla i paní ředitelka Vališková, paní místostarostka Svobodová, její dcera Renata a řada dalších, mladých i starších dětenických občanů. Jim všem patří můj dík.

Jen já a moje paní můžeme hodnotit vše, co bylo pro festival vykonáno v dalším místě – v Dolním Bousově. Zde se spolu se starostou města Josefem Vynikalem na všech přípravných pracích a na provedení koncertu podílel PS Stojmír v čele se sbormistrem P. Hučíkem a kolegyní M. Bachtíkovou. Spokojenost s přijetím a srdečnou atmosférou koncertu vyjádřil hned v pondělí slovy děků za slovinský sbor i svou paní pan radu velvyslanectví M. Puc. Díky tedy všem členům sborů Stojmír a Bendl a bousovskému publiku.

Že i nejvíce problémový festivalový koncert v Porotním sále zámku v Jičíně skončil úspěšně, potvrdil jeden z aktérů kolega Míla Samek a i přítomný velvyslanec Slovinské republiky. Můj dík za to patří nejen předsedovi PS Foerster K. Chutnému, ředitelce ZŠ kolegyni Čelišové, M. Samkovi, V. Honcové, dalším členům PS Foerster, ale i sbormistryni Ivaně Hanzlové, která se už od ledna tohoto roku na přípravě podílela a pro onemocnění nemohla

nakonec se svým sborem na FO ani na závěrečném koncertu zpívat.

K průběhu celého festivalu se ještě vrátíme na stránkách Zpravodaje PSPU po shromáždění všech materiálů. Napište nám i Vy, kdož jste byli přítomni, své zážitky a postřehy. Budou sloužit k vylepšení 4. ročníku Foerstrových Osenic!

Co připravujeme

V červnu a září bude probíhat intenzivní příprava členů PMS na zahraniční zájezd do Francie (Marseille), Španělska (Barcelona) a Švýcarska (Winterthur). Zájezdový repertoár studuje sbormistryně Tereza Bystřická i pro naše další akce. Je proto nutná účast i těch, kteří na zájezd nepojedou. Zájezd organizuje M. Černý ve dnech 2. 10.-14. 10. 2003.

V listopadu se uskuteční letošní již 5. ročník MSFHR ve Vlachově Březí. Přihlášku jsem se souhlasem plněna v termínu podal. Očekáváme podrobné pokyny. Termín letošního ročníku je 7.- 9. 11. 2003.

V říjnu má začít příprava na jubilejní koncert PMS k 90. výročí založení PSPU a PPSS. Výbory přijaly rozhodnutí, že koncert se bude konat koncem března 2004 na Nuselské radnici.

Paralelně bude studován i program společného koncertu s PSP učitelek a orchestrem ČVUT *Requiem c-moll* V. J. Tomáška, který se bude konat v dubnu 2004.

Podari se našim přispěním zachránit vzácné varhany?

Účastníci slavnostní mše a matiné duchovních skladeb rodu Foerstrů měli možnost slyšet hru dr. Dušana Machovce na vzácný nástroj – dvoumanuálové varhany s pedálem a 18 rejstříky, postavený v roce 1865 a pocházející z dílny významného varhanáře Josefa Predigera z Albrechtic. Celý rod Foerstrů hrál zde právě na tento klenot. Jde o ojediněle řešený nástroj, který by se měl rozhodně pro budoucí pokolení zachránit. Dnes je bohužel podle znaleckého posudku ing. Martina Poláčka, soudního znalce v tomto oboru, jejich stav velmi tristní. Jsou ve stavu rozpadu a ten je třeba co nejdříve zastavit, protože v důsledku působení aktivního červotoče je nebezpečí z prodlení.

Byla proto uspořádána Dobrovolným sdružením rodáků a přátel v Osenicích, Dětenicích a Brodku sbírka, pomocí níž se podařilo shromáždit částku 30 000 korun. Nezbytná oprava, nutná k tomu, aby se nestaly zcela neopravitelnými, by stála podle předběžného odhadu varhanáře pana ing. Poláčka 80 000 korun. Nashromáždit

částku alespoň 50 000 korun k zahájení opravy je nyní problémem Děkanského úřadu v Libáni jako správce kostela Narození Panny Marie v Osenicích a Obecního úřadu v Dětenicích.

Už během našeho festivalu byla konána v kostele sbírka, která však proběhla bez povšimnutí mnohých účastníků. Bylo získáno kolem 5 500 korun.

Obracím se proto na všechny účastníky Foerstrovy Osenic, na všechny zpěváky v našich sborech, jimž je památka Foerstrova rodu drahá, na členy Společnosti J. B. Foerstra, na žijící příbuzné tohoto skladatele, na všechny kulturní spoluobčany – pomozte, pomozte! Kdo rychle dává, dvakrát dává! Oprava byla naplánována na červenec a srpen letošního roku. Bude se moci uskutečnit? Chcete-li se podílet na navrácení vzácných varhan k životu, zašlete svůj dar na adresu Unie českých pěveckých sborů, Jihlavská 609, 140 00 Praha 4 složenkou s heslem „varhany JBF“ či bankovním převodem na číslo účtu 1922611339/0800 u ČS Praha 1 s VS 70803 (zpráva pro příjemce opět „varhany JBF“). Děkujeme Vám i jménem OU Dětenice.

Cestujeme s Lojzíkem Stehlíkem tentokrát do Brazílie

Nějak až moc jsem si vzal k srdci větu z dopisu svého dnes již dvaadvadesátiletého profesora zeměpisu o tom, že by se člověk měl učit zeměpis hlavně cestováním. A tak jsem začal po návratu z prosincového australského putování uvažovat, kam bych měl ještě vyrazit dokud mi to dovolí zdraví. Nakonec jsem se rozhodl pro Brazílii, i když jsem si byl vědom, že to bude poněkud náročné zvláště finančně.

Cesta se uskutečnila s pražskou cestovní kanceláří Marco Polo. Účastníků zájezdu bylo jen pět, zájezd trval deset dní. Letěli jsme 2. května do Londýna a odtamtud po poněkud komplikovaném přestupování pokračovala cesta do Rio de Janeiro (s mezipřistáním v Sao Paulo). Z Prahy jsme vyjeli navečer, v Riu jsme byli druhý den ráno. V Brazílii je časový posun o 5 hodin dozadu proti našemu letnímu času. Celá cesta (přibližně 13 tisíc km) trvala asi 18 hodin. V Riu na nás čekala na letišti místní průvodkyně-paní, která pochází ze Slovenska a už 52 let žije v Brazílii (je jí 73 let). S ní jsme pak jezdili po městě autem nebo autobusem.

První Evropan připlul do Brazílie v roce 1500. Byl to portugalský mořeplavec Pedro Alvares Cabral. Když potom po několika letech připluli Portugalci do velké zátoky Guanabara, kde je nyní Rio, domnívali se mylně, že je to ústí velké řeky a protože připluli v lednu, dali městu, které později založili, název Rio de Janeiro, tedy „Lednová řeka“.

Přes zátoku je vybudován 14 km dlouhý most, který spojuje Rio s městem Niteroi.

V Riu de Janeiru jsme zůstali celkem 7 dní a viděli jsme všechna hlavní turistická lákadla. Největším dojmem na mne zapůsobil výlet na horu Corcovado, která se tyčí do výše 710 m nad městem a na níž je známá socha Krista Vykupitele (Cristo Redentor). Na Corcovado se jede zubačkou, cesta trvá kolem 20 minut. Zubačka byla vybudována již v devadesátých letech 19. století, tehdy byly vagóny taženy parní lokomotivou. Začátkem 20. století pak byla dráha elektrifikována. Socha Krista žehnajícího městu byla postavena v roce 1931, je ze železobetonu, výška postavy je 30 m. Proporcionálně odpovídá vrcholu hory, na které stojí, a je jakýmsi jejím logickým zakončením. Je to opravdu něco majestátního a na každého návštěvníka to zapůsobí velkým dojmem. Velmi hezky to vyjádřil jeden z účastníků zájezdu, když řekl něco v tom smyslu, že z té sochy Krista vyzáruje duchovní síla, která zapůsobí i na nevěřícího. V podstavci sochy, který je 8 m vysoký, je kaple. Na vrcholku Corcovada jsme byli dokonce dvakrát. Při první návštěvě přišlo, proto jsme tam další den dojeli znovu taxíkem a zubačkou za krásného slunečného počasí. Bylo by škoda letět tisíce kilometrů a přijít o krásný dojem a nemít možnost fotografovat a filmovat. Z Corcovada je nádherný pohled na celé město, na okolní hory, na velký záliv Guanabara, na pláže atd.

Další dominantou Ria je 396 m vysoký kopec, který dostal na základě své podoby název „Pao de Asucar“ (Cukrová homole). Vyjeli jsme na ni lanovkou. I odtud byl překrásný rozhled na město včetně úchvatného pohledu na Corcovado. Nezapomenutelným zážitkem byla návštěva fotbalového stadionu Maracana, který je největším fotbalovým stadionem na světě. Původně se tam vešlo až 200 tisíc diváků, dnes po rozdělení sedadel opěrkami pro ruce může sledovat zápas 130 tisíc diváků. V hale v přízemí jsou na stěnách obrovské fotografie ze slavných zápasů, m.j. je tam fotografie brazilského a česko-slovenského mužstva před slavným finalem mistrovství světa v Chile 1962. Na podlaze jsou otisky nohou slavných brazilských fotbalistů (Pelé, Garrincha atd.) V hale byl mladík oblečený v brazilském národním dresu, který prováděl s míčem neuvěřitelná kouzla-dribloval nohama, koleny, rameny, hlavičkou, přitom si svlékl a zase oblékl tričko aniž by míč spadl na zem atd. Prostě Brazilci mají ten fotbal v krvi. Viděli jsme ten vztah Brazilců k míči také na pláži, kde v každou denní hodinu kopou hráči nejrůznějšího věku a všichni hrají jako o život. Později jsme to viděli i před představením „samba show“, kde předváděla podobná kouzla s míčem asi osmnáctiletá dívka-driblovala

nejrůznějším způsobem asi půl hodiny, aniž by jí míč upadl na zem (jen to tričko si bohužel nesvlékla).

Navštívili jsme i sambodrom, kde se každoročně odehrává gigantická karnevalová přehlídka. V Riu existuje 14 škol samby, každá má asi 2 až 2 a půl tisíce členů, každá škola připravuje mnoho měsíců před karnevalem kostýmy a nacvičuje tajně vystoupení, které je vždy koncipováno k určitému tematu. Karnevalové představení jednotlivých škol hodnotí komise podle deseti kritérií a vyhledává vítěznou školu. Během karnevalu je v Riu hrozný bláznec a běžní obyvatelé raději na ten týden někam odjíždějí mimo město. Nebyli jsme sice v Riu v době karnevalu, ale přeci jen jsme něco z karnevalu viděli při návštěvě tzv. „samba show“, kde se předváděly nejen ukázky karnevalových vystoupení v bohatých a nádherně zdobených kostýmech, ale i ukázky tanců afrických otroků, kteří byli dováženi do Brazílie na práce na cukrových plantážích atd. Bylo to nesmírně zajímavé. Před představením nás zavezli do restaurace na opulentní večeři-nejprve bufetový stůl s nejrůznějšími specialitami, mnoha druhy salámů, salátů, sýrů, zeleninových specialit, krevetami, křepelčími vajíčky atd., potom servírovali číšníci nejrůznější druhy masa (odřezávali kousky masa z jakýchsi velkých špízů), nabízeli lososa, jakousi amazonskou rybu, pečené banány a další speciality, nakonec různé druhy ovoce, kávu, zmrzlinu atd.

Prohlédli jsme si m.j. supermoderní katedrálu sv. Šebastiána, patrona Ria, která se začala stavět v roce 1964, je přes 60 m vysoká a má tvar jakési obrovské pyramidy nebo spíše obrovského kužele, vejde se tam údajně až 25 tisíc věřících. Působilo to na mne trochu zvláštním dojmem, je to na můj vkus až moc moderní. Před katedrálou je socha papeže Jana Pavla II. na památku jeho návštěvy Ria. Bydleli jsme v krásném hotelu vzdáleném několik minut pěšky od světoznámé pláže Copacabana. Vyzkoušeli jsme samozřejmě koupel v Atlantickém oceánu, jenže vlny byly obrovské a nebylo prakticky možné v nich plavat. Na plážích bylo poměrně málo lidí - v Brazílii byl již pozdní podzim, i když teplota vzduchu byla stále 23-26°C a také voda v moři byla příjemně teplá. Slunce zapadalo po páté hodině a po půl šesté už byla pěkná tma. Každý den po ránu jsme vyjeli výtahem do nejvyššího, tj. třináctého poschodí hotelu, kde byla terasa s bazénem. Zde jsme se kochali nádhernou vyhlídkou na Corcovado se sochou Krista, která je po celou noc ozářena reflektory.

Zajímavá byla návštěva velkého tržiště se spoustou stánků nabízejících nejrůznější zboží-od krásných uměleckých předmětů přes souveniry, kožené výrobky včetně mohutných křesel až po všelijaké kýče, přičemž mezi prodávajícími byly některé velmi svérázné postavy (m.j.

chlapík neurčitého věku, indiánský typ s vlasy umně spletenými do mnoha copánků a sahajícími až na zadek, oblečený do dlouhého hábitu v brazilských národních barvách, který nabízel různé druhy indiánských hudebních nástrojů a na místě předváděl jejich zvuky).

Krásný zážitek nám poskytl výlet lodí na malý ostrůvek sv. Bernarda-jeden z mnoha ostrovů poblíž brazilského pobřeží. Jeli jsme tam malým škunerem, na cestě loď zastavila v zátoce, kde jsme se mohli vykoupat. Na ostrůvku, který je soukromý-patří nějakému Italovi a je tam vlastně jen několik malých domků-nás přivítali místní lidé, každého vyfotografovali s krásnou mišenkou a velkým papouškem. Vystoupali jsme pak stezkou v tropickém pralese až na nejvyšší bod ostrova, odkud se nám otevřel nezapomenutelný pohled na ostrov a na moře. Připadal jsem si jako kdybych se ocitl na chvíli v ráji. Součástí pobytu na ostrově byla také velká hostina, při níž se podávaly různé brazilské speciality a přitom kolem nás běhaly malinké opičky, které vyskakovaly i na stůl a loudily dobroty. K tomu vyhrávala malá černošská kapela, ve které měl hlavní úlohu velký buben.

Během pobytu v Riu jsme navštívili m.j. velký klenotnický podnik pana H.Sterna, který se specializuje na zpracování brazilských drahokamů a polodrahokamů. Předvedli nám technologické postupy, broušení drahokamů, provedli nás výstavou mnoha druhů kamenů a hotových šperků, potom nás velmi zdvořilým a nenápadným způsobem vyzvali ke koupi některého z jejich výrobků, předvedli krásné vybroušené kameny a šperky v nejrůznějších cenových relacích-platba jedině v dolarech. Během celé návštěvy nám nabízeli různé drinky, kokteily, kávu atd. Nakonec nám dali na památku soubor pěti druhů nevybroušených polodrahokamů a odvezli nás firemními auty podle našeho přání buď do hotelu nebo do velkého obchodního centra. Sice jsem nic nekoupil, ale bylo to velmi zajímavé, zvláště mě zaujala perfektní a promyšlená organizace celé návštěvy směřující nenápadně k tomu, aby zákazník neodešel bez zakoupeného klenotu.

Po sedmi dnech pobytu v Riu jsme letěli do Foz do Iguacu (s mezipřistáním v Sao Paulo), kde na nás čekal brazilský průvodce (mohli jsme si předem vybrat německy nebo anglicky mluvícího průvodce). Název města znamená v indiánském nářečí „Ústí velké vody“. Město leží na hranicích tří států-Brazílie, Argentiny a Paraguaye. Už z letadla jsme zahlédli obrovské vodopády, které jsme potom viděli jednak zblízka při pěších procházkách (jak z brazilské, tak z argentinské strany-kupodivu Argentina na nás na rozdíl od Brazílie nepožaduje víza), jednak z výšky při letu helikoptérou nad vodopády. Při procházkách kolem

vodopádů kolem nás běhali malí medvídci – „nosálové“ s velkým dlouhým čenichem a žebraři o nějaké sousto. Oblast vodopádů je velmi rozlehlá, je tam celkem asi 275 vodopádů, některé působí mohutným dojmem, nejmohutnější je „Dáblovo hrdlo“, kde padá voda z výšky 90 m. Nad některými vodopády se za krásného slunného počasí klenula nádherná duha.

Potom už následovala cesta domů z Foz do Iguacu opět přes Sao Paulo a Londýn do Prahy. Odlet z Foz do Iguacu byl o 90 minut opožděn, takže se nás zmocnila trochu nervozita a obava, že nestihneme v Sao Paulo přestoupit do velkého letadla do Londýna. Nakonec vše dobře dopadlo.

Brazílie je velká země. Opět jsem byl trošičku překvapen její velikostí (podobně jako v Austrálii), což je dáno tím, že v běžných atlasech bývají mimoevropské země zobrazovány v poněkud jiném měřítku a tak má běžně člověk o velikosti těchto zemí poněkud zkreslenou představu. Brazílie je zemí s mnoha kontrasty. Žije tam asi 20% lidí černé pleti, něco přes 50% bělochů a ostatní jsou míšenci nejrůznějších odstínů. Z počtu asi 5 milionů původního indiánského obyvatelstva Brazílie jich zbylo dnes jen asi 200 tisíc. Jsou tam velké sociální rozdíly, údajně asi 70% obyvatel žije pod úrovní chudoby. Někteří lidé jsou velmi bohatí a žijí v krásných budovách (většinou obehnaných vysokými mřížemi), mnozí ale vegetují v chatrčích na svazích okolo města (v tzv. favelas), někteří žijí na ulici. S tím souvisí i dost velká kriminalita, na kterou nás průvodkyně neustále upozorňovala. Radila, abychom zásadně nenosili u sebe pas, hodinky, šperky, více peněz, abychom nechodili večer mimo hotel, a zvláště abychom se večer vyhýbali pláži. Cennější věci a pas jsme měli neustále zamčené v hotelovém pokoji v sejfů. Byli jsme také varováni před chůzí v tunelech. Rio de Janeiro se totiž rozkládá-jak se

vyjádřila naše průvodkyně-mezi horami a vodami, proto je ve městě mnoho dlouhých tunelů, které spojují jednotlivé části města. Naštěstí se nikomu během pobytu v Rio nic nestalo. Minimální mzda je v Brazílii 240 realů (v přepočtu přibližně 240 Kč) a mnozí Brazilci si některé věci (např. boty, které stojí kolem 120 realů) kupují třeba na čtyři splátky. Nájmy jsou vysoké. Naše průvodkyně, která si přivydělává k důchodu (důchod má ve stejné výši jako je minimální mzda- 240 realů), žije v malé garsonce společně s jinou paní, aby mohla vůbec zaplatit nájem a služby s bytem spojené. Obyvatelé se dožívají poměrně nízkého věku-muži v průměru 58 let, ženy 65 let.

Byl jsem rád, že jsem měl možnost alespoň na pár dní nahlédnout do toho pro nás exotického a velmi vzdáleného (geograficky, myšlenkově, způsobem života atd.) světa. Rio de Janeiro je skutečně nádherné město, ale nakonec jsme konstatovali, že jsme rádi, že žijeme ve střední Evropě.

Lojza Stehlík

Kalendárium podle Jirky Němejce

Narozeniny: červenec: 25. 7. Jaroslav Ungr (78), 31. 7. St. Pešička (72), V. Pazderník (89). Srpen: 1. 8. M. Ryba (78), 15. 8. J. Jand'ourek (86), 23.8. F. Zumr (70), 28. 8. M. Samek (64), 30. 8. J. Němejce (81), 31. 8. P. Bouz (55).

Jmeniny: 4. 7. Prokop Bouz, 23. 7. Liborové – Pokorný a Škoda, 27. 8. Otakar Lipš.

Přejeme všem pevné zdraví!

Uzávěrka tohoto čísla:16. 6. 2003. Na vydání tohoto čísla a distribuci spolupracovali: Fr. Zumr (neoznačené příspěvky), A. Džbáněk, J. Němejce, V. Honcová, L. Stehlík, P. Štěpnička, St. Sedláček, Bl. Čechová a Vl. Hanzlík.

Vydává PSPU, Jihlavská 609, 14000 Praha 4 – Michle, tel. 261262517, IČO 16188161.
WWW: www.ucps.cz a www.pspu.euweb.cz